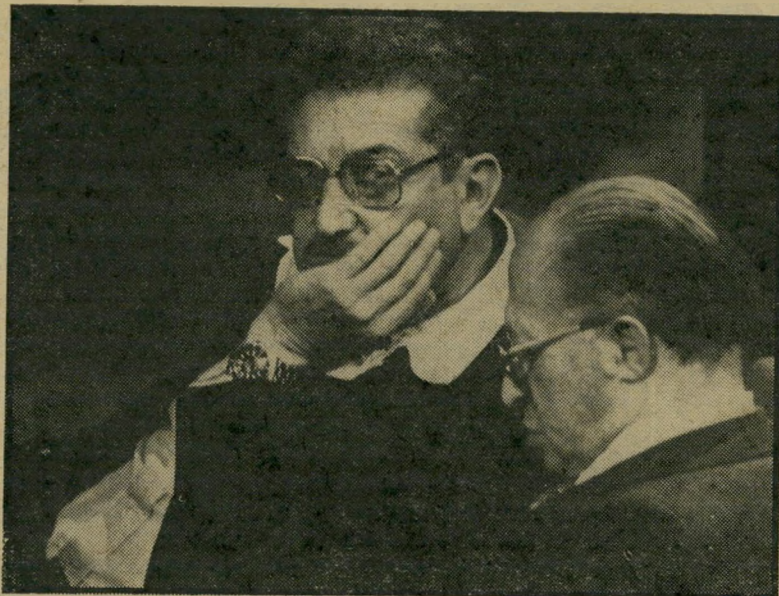

רק התפטרותם של עזר וייצמן ומשה דיין יכולה להביא לנפילת הממשלה ולמינוע אסון

היילנו שניינים יחדיו?

עזר וייצמן מוכן אף הוא לעשות צעד כזה. על כך רמז לא פעם. מנחם בגין אינו מוכן לעשות את הצעד הזה. להיפך: מנוי נמור עימו שלא לזוז אף מילימטר אחד מעמדתו, המעניקה לישראל שיטת-נצח בגרה וברצויה. זהו המשבר. נדמה כי מוצו כבר כל התחבולות והתעלולים והטכסיסים שנועדו להסתיר זאת. אפילו היתה נמצאת תחבולה נוספת לדחייתו לא היה הדבר עוור לאיש. שעת-האמת הגיעה. ההכרעה עומדת בשער. ברור לחלוטין מה תהיה הכרעתו של מנחם בגין, וי הכרעת חבר מרעיו-שריו-מלחכיו פינכתו.

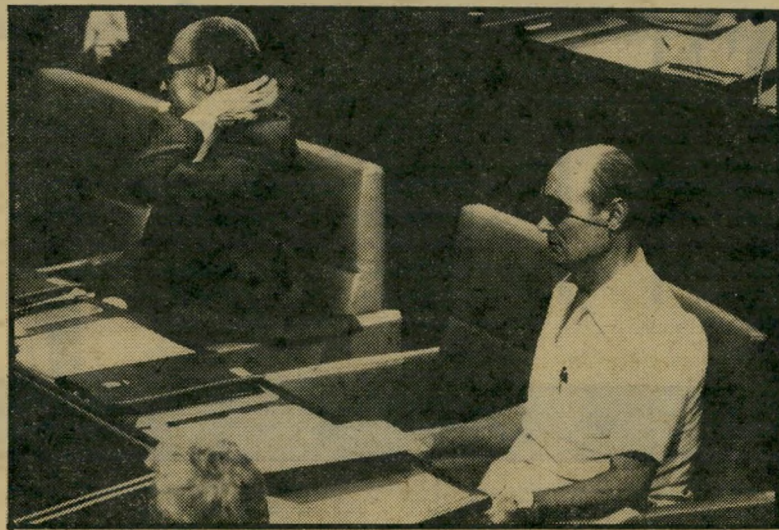

עזר וייצמן ומנחם בגין: כמה זמן אפשר?

כיצד ינהגו שר-החוץ ושר-הביטחון במצב זה? אילו מסקנות יסיקו? דיון עומד לפני ברירה אכזרית. בשעתו, למחרת הבחירות, עשה מעשה בגידה קלאסי וקפץ מן המערך אל ממשלת הליכוד. הוא תירץ זאת בטענה שרק הוא יכול למתן את בגין ולהעבירו לפסים של מדיניות שפויה.

עתה ברור כי נכשד בכך. המצרים ראו בו, מאז ועד-הלידס, וזיר העומד ליד אוזנו של השולטן והלוהש לו עצות. וזיר כזה מאבד את חשיבותו ברגע שהשולטן מרחיק ממנו את אוזנו. לעיני העולם כולו ספג שר-החוץ סטירת-לחי מצלצלת. הוא הורחק מן המשא-והמתן. כשם שהורחק ממנו וייצמן לפניו. בגין טס לארצות-הברית כדי להיפגש עם קארטר ועם סירווס ואנס. הוא נפגש עם שר-החוץ האמריקאי, מבלי ששר-החוץ הישראלי היה לצידו. לעיני העולם כולו הוצג שר-החוץ הישראלי ככלי ריק. לאמריקאים ולמצרים נאמר כי אינו נהנה עוד מאימון הממשלה.

במצב כזה — איזה מעמד ואיזה ערך יש לשר-החוץ? לא קל למשה דיין להתפטר מתפקידו. אין לו בסיס מדיני עצמאי. אין לו מיסד לגה. אין הוא מהווה אף סיעת-יחיד ב"כנסת. כפוליטיקאי מחוץ לממשלה, הוא ימצא את עצמו בחלל ריק. אך יתכן מאד כי מחיר הישארותו בממשלה כזאת יהיה גבוה אף ממחיר פרישתו ממנה.

משה דיין ומנחם בגין: סטירת-לחי עולמית

לזר וייצמן אינו במצב מאושר יותר. הברירה העומדת לפניו קשה ואכזרית. בראשית ימיה של יוזמת אליסאדאת רכש האישי את עולמו. הוא נתגלה כאדם האחד שהצליח לכבוש את לב המצרים בסערה. שבתו את שפתם ושהם הבינו את שפתו. אילו היו הדברים נתונים בידי, אין ספק כי השלום היה נחתם בדצמבר 1977 באיסמאעליה, ושמדינת-ישראל היתה כבר נתונה, בשעה זו, בדרך-המלך אל השלום המלא.

וייצמן הבין כי השלום חשוב לאין שיעור מכל פיסת-אדמה שהיא. הוא לכדו, מכל אנשי הצמרת הנוכחית, תפס את המשמעות ההיסטוריות של שלום יש-ראלי—ערבי כולל, מבחינה לאומית, מדינית, כלכלית, צבאית ונפשית. כאשר הבין בגין לאן חותר שר-הביטחון שלו, הוא פשוט הוציא אותו ממעגד המשא-והמתן. בחודשי שום האחרונים אף אין מדווחים לוייצמן מה מתרחש. כמו שר-

הקליטה וכל החבורה הססגונית. הם החליטו מה שהחליטו. בין נסע לאמריקה ודיין נשאר בבית. כל זה אינו חשוב. אך ההחלטה היתה חשובה כאקט פוליטי והפגנתי. הצלילים הם העושים את המוסיקה. כדברי הפיתגוס. ההחלטה עקולה להירשם כנקודת-ההיפנה בתולדות המשא-והמתן על יוזמת אליסאדאת. היא אמרה לא למצריים, לא לארה"ב, לא לשלום.

מנחם בגין צדק כאשר הכריז, בהגיעו לארצות-הברית, כי המשא-ומתן הגיע למצב של משבר. בגין יודע את האמת. גם וייצמן ודיין יודעים אותה. שאר חברי הממשלה נמצאים כך אני חושש, בגייעדן של שוטים. ויחד עימם

יש הבדל עצום בין שני האנשים, שהיו פעם גיסיס: עזר וייצמן ומשה דיין. זהו הבדל באופי, ברקע המישפחתי, בדרכי-המחשבה, באיכות האנושית. אם לומר זאת בפשטות: אחד מהם הוא בן אדם, השני לא כל-כך. אך כרגע זה עומרים שניהם לפני אותה השאלה: להיות או לא להיות בממשלה הזאת.

פני שבוע נערכה בממשלה הצבעה. תוצאותיה היו מדהימות. הממשלה הצביעה בעד החלטה מסוימת, שנגעה למר"מ לשלום, שני שרים הצביעו נגדה. ההצבעה היתה מדהימה, מפני ששני השרים היו — לא במיקרה — שני השרים החשובים ביותר לגבי הנושא הנדון: שר-הביטחון ושר-החוץ.

היא היתה מדהימה שבעתיים, מפני ששני השרים האלה היו — ושוב לא במיקרה — שני השרים היחידים שקיימו בשנה האחרונה מגעים עם המצרים, דיברו עימם והתרשמו מהם. פירוש הדבר: שני השרים היחידים, (מלבד ראשיה-הממשלה, כי מוכן) הבקויים בנושא הנדון, הי מכורים את הצד השני, המצויים בכל הצדדים המדיניים והפסיכוי-לוגיים של תהליך-השלום — הצי בינו נגד ההחלטה. ואילו השרים שהם בורים גמורים כעניינים אלה, שלא שוחחו מימיהם עם מצרי חי, שלא דרכו מעולם על אדמת מצרי ריים — היו הרוב וקבעו את הקו. איך אמר מנחם בגין: "זוהי הדמוקרטיה."

תוכנה של אותה החלטה אינו חשוב כל עיקר.

על סדר-היום עמדה השאלה ההיסטורית הגורלית: האם יסע מנחם בגין לוושינגטון כדי להיפגש עם ג'ימי קארטר ומוצטפה ח'ליל, או עם קארטר לבדו. הממשלה דחתה בשאט-נפש את ההצעה שראשי ממשלת ישראל ייפגש עם ראשי-ממשלת מצריים. למנחם בגין הותר להיפגש רק עם נשיאים — קארטר מכאן ואנור אל-סאדאת מכאן. (חבל שעיקרון זה לא נשמר באוסלו, כאשר הותר לראשי-הממשלה לי-התייצב במעמד המגוחך לצידו של מי שלא היה אלא יו"ר-פרלמנט.)

אני משער שאותה סערה-כוכב מיום נולדה כתוצאה מאחד התעי-לולים האופייניים של משה דיין. הוא נשדח לארצות-הברית כדי לי-נהל משא-ומתן עם ראשי-ממשלת מצריים, מבלי שניתנו לו סמכויות כלשהן. מוזן ישב אדם שהיה מצוייר, לדבריו, ככל הסמכויות. זה יכול להרגיז את הכנאדם.

הלך דיין ואירגן — כך אני משער — קבוצה קטנה. הוא אמר למי שאמר: "לי אין סמכויות כדי לגמור משהו עם ח'ליל. או המינה את בגין, שידבר בעצמו עם ח'ליל." דיין ידע, כמובן, כי פאן פולני לא ישפיל את עצמו בצורה כזאת. הוא קיווה כי התוצאה תהיה שבגין והממשלה ימסרו לו סמכויות מספיקות. כדי להמשיך במשא-ומתן. כדי לדחוף אותם, גם אירגן מיברק ברוח זו של איש-אמונו, השגריר אפי עברון. תחת זאת התרגו מנחם בגין באמת, ייחד עימו שר-הדתות ושר-התשתית ושר-